

ד. חמותו לאחר מות אשתו; נחלקו בדבר ר' ישמעאל ור' עקיבא (כדברי רבא); לרי"ש – בשריפה, ולרע"ק – איסורא בעלמא (ארור שכב עם חתנתו (רש"י). ויש אומרים שיש בה לאו וכתר (עתוס' יבמות צה).

קסו. אלו הם הנהרגים?

הנהרגים בחרב על ידי בית דין; הרוצח ואנשי עיר הנדחת שהודחו.

דפים עו – עז

קסז. הרוצח באופנים דלהלן, האם נידון במיתת בית דין?

- א. השיך את הנחש באדם אחר.
- ב. כבשו לתוך המים או לתוך האור, ואינו יכול לעלות משם. [מה הדין בכגון זה לענין נזקיין?]
- ג. כפתו ומת ברעב.
- ד. כפתו ומת בחמה / בצנה.
- ה. כפתו לפני ארי או לפני יתושין.
- ו. כפה גיגית על אדם ישן ונחנק, או פרע מעליו מעזיבה ומת בצנה.
- ז. הכניסו לבית אטום ומת מחנק.
- ח. דחפו לבור וסולם בבור, וקדם וסילק את הסולם.
- ט. זרק חץ ותריס בידו, וקדם והסיר את התריס מידו ופגע בו החץ.
- י. זרק חץ ופצעו, והיה ביד הפצוע להתרפא ע"י סמנים ולא ריפא עצמו, ומת.
- יא. זרק צרור בכותל וחזר הצרור לאחוריו על אדם אחר והרגו.
- יב. זרק צרור למעלה והרג בירידתו.
- יג. כפת את חברו ופתח עליו את שטף הנהר, וטבע למות.

א. השיך את הנחש בחברו, והכישו ומת – רבי יהודה מחייב את האדם כשאר רוצח והנחש פטור. וחכמים פוטרים את האדם ממיתה, לפי שלא היה הדבר ההורג – ארס הנחש – מזומן בעת הקרבתו את הנחש אליו, והנחש נסקל כדין בעל חיים שהרג.
הלכה כחכמים (רמב"ם נזקי ממון י, ח) שפטור. ואף רבי יהודה לא נחלק אלא במשיך אבל במשסה מודה שאינו אלא גורם.

ב. הכובש את חברו לתוך המים או לתוך האור, גם אם לא דחפו הוא אלא כגון שחברו נפל לתוך המים וזה מונעו מלצאת – חייב מיתת ב"ד (או באיבה).
אפילו לא כבש עד שעת מיתה אלא עד שכלו כחותיו לעלות, ועזבו ומת – חייב (רמב"ם הלכות רוצח ג, ט).

[ממצמם' בנזקיין – מחלוקת אמוראים האם להשוות לרוצח ולחייב אם לאו (ריצח הוא – למעט נזקיין).
להלכה נפסק שחייב. וי"א שאינו חייב בדיני אדם עד שיעשה מעשה בגופו של הנזק ממש, כגון שאוחז בידו, אבל סגר את הדלת וכדו' פטור מדיני אדם (ע' חו"מ שפג, ה)].

- ג. כפתו ומת ברעב – פטור (רבא), שהרעב מתחזק ממילא והולך. [ומשמע בסוגיא שרבי זירא מחייב].
- ד. כפתו בחמה ובצנה (שיש בהם כדי להמית. תוס') עד שמת – חייב, שהדבר ההורגו מזומן עתה. אבל כפתו במקום שסוף חמה / צנה לבוא – פטור.
אם כפתו והביאו למקום שסוף חמה וצנה לבוא – תלוי בשני תירוצי התוס' האם חייב מיתה כרוצח למאן דאמר 'אשו משום חציו', או פטור מפני שלא מת מכחו.
- ה. כפתו לפני ארי – פטור (כי לא התחיל לפגוע בו בשעת הכפיתה רק לאחר מכן (תוס' ועוד). ורש"י פירש הטעם כי גם ללא הכפיתה לא היה ניצל ממנו. והרמ"ה הקשה על פירושו. ויש מפרשים הטעם לפי שאין ודאות שהארי יטרפנו).
כפתו לפני יתושים – רבא חייב ורב אשי פטר מפני שלא מת מחמת היתושים הראשונים שהיו בשעה שכפתו, שאלו הולכים ואלו באים.
וכן הלכה (חדושי הר"ן, כפי שפרש את השמטת הרמב"ם).
- ו. כפה עליו גיגית עד שנחנק ומת, או פרע עליו מעזיבה בשנתו ומת בצנה – רבא פטר ור' זירא חייב. הרמב"ם פסק לפטור.
- ז. הכניסו לבית אטום, אינו חייב אלא אם הדליק שם נר וכיו"ב עד שנחנק, אבל ללא מעשה זה פטור, כי בשעה שהכניסו לשם עדיין לא התחיל הנזק כלל.
- ח-ט. דחפו לבור וסולם בבור ובא אחר וסילקו, ואפילו הוא קדם וסילקו. וכן זרק חץ ותריס בידו (של הרוג. ע' לשון רש"י) ובא אחר ונטלו ואפילו קדם היורה ונטלו – פטור (רבא).
- י. זרק בו חץ וסמנים בידו של הרוג ובא אחר ופיזרם, ואפילו קדם הוא ופיזרם – פטור, כי בשעת ההריגה יכול היה להתרפא (רבא). אמר רב אשי: הלכך אפילו סימנים בשוק פטור. ואפילו נודמנו לו סימנים לאחר המכה ולא ריפא עצמו – פטור היורה ממיתת ב"ד.
הרמב"ם השמיט זאת. ויש אומרים שבמקרה האחרון לדעת הרמב"ם חייב, שתלוי הדבר במחלוקת תנאים להלן עה).
- יא. זרק צרור בכותל וחזר הצרור לאחוריו והרג; אם נתכוין להרוג בכך והתרו בו (ויש בדבר כדי להמית) – חייב, ואפילו למרחק רב.
ובמקום שמתכוין שילך למרחוק, כגון המשחקים בכדור הנהדף מהכותל, והרג בסמוך לכותל בתוך ד' אמות – לפי פירוש אחד המובא ברש"י פטור. והתוס' כתבו שאין זה מסתבר כלל, כיון שהתרו בו וקיבל התראה. אלא מדובר בשוגג ופטור מגלות, מפני שנתמעט מתכוין לזרוק ארבע זורק שתים. ואין הדין מוסכם.
- יב. זרק צרור למעלה והרג בירידתו; אם נטה הצדה – חייב, שהרי זה מת מחמת 'כח קלוש' של הזורק. אם לא נטה כלל – פטור. ולתרוץ אחד בתוס' (ד"ה סוף), למאן דאמר 'אשו משום חציו' – חייב. ואולם כתבו אחרונים שהעיקר כתירוץ בתרא שפטור.